Teknologiateollisuus

Viite: Sähköpostitse saapunut pyyntö saapua kuultavaksi ja toimittaa kirjallinen asiantuntijalausunto 22.5.2024, Suuri valiokunta

E 10/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n vuoden 2040 ilmastotavoite sekä eteneminen kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä sekä E 9/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto teollisesta hiilenhallinnasta EU:ssa

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta saapua kuultavaksi ja antaa kirjallinen asiantuntijalausunto liittyen komission tiedonantoihin EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteista sekä teollisen hiilenhallinnan strategiasta.

Euroopan komission tiedonanto vuoden 2040 ilmastotavoitteet
Euroopan komissio esittää kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 90 prosentilla vuoden 1990 tasosta. Esitetty tavoite vaatii hiilidioksidipäästöjen voimakasta vähentämistä kaikilla sektoreilla. Päästövähennyksille asetetut tiukat tavoitteet ovat kuitenkin välttämättömiä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja kestävän tulevaisuuden turvaamiseksi.

Uusi ilmastotavoite vaikuttaa teollisuudessa monin eri tavoin:

- Teollisuuden on saavutettava lähes nettonollapäästöt vuoteen 2040 mennessä.
- Hiilensidontateknologioiden käyttö yleistyy teollisuudessa.
- Teolliset prosessit sähköistyvät, mikä lisää puhtaan, toimitusvarman ja kohtuuhintaisen sähkön tarvetta.
- Vedyn tuotanto ja käyttö lisääntyy merkittävästi.
- Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan ja -panostusten tarve kasvaa.
- Teollisten investointien tarve ja potentiaali kasvavat huomattavasti.
- Tarve säilyttää Euroopan teollisuuden kilpailukyky korostuu globaalissa kilpailussa.

Hiilidioksidipäästöjen tiukentuvat tavoitteet voivat asettaa haasteita teollisuudelle, erityisesti aloilla, joilla päästöjen vähentäminen on teknisesti monimutkaista tai kallista. Teknologiateollisuus korostaa tiettyjen alojen nopeamman kehityspolun vaatimusten kohdistamisen tärkeyttä.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Huolimatta hiilidioksidipäästöjen tiukentuvista tavoitteista on tärkeää löytää tasapaino kestävyyden ja kilpailukyvyn välillä. Tehokkaat tukitoimet, kuten tutkimus-, kehitys- ja innovaatiorahoitus, voivat auttaa teollisuutta sopeutumaan uusiin vaatimuksiin samalla kun ne varmistavat puhtaiden investointien kasvun.

EU on toiminut suunnannäyttäjänä sitoville ja vaikuttaville päästövähennyksille. Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että pääpainon pidetään päästövähennyksissä, päästökaupan kehittämisessä ja puhtaiden innovaatioiden edistämisessä. Kohtuuhintaisen ja puhtaan energian saatavuus on välttämätöntä teollisuuden päästövähennysten ja nopeasti koko EU:n alueellakin kehittyvän vetytalouden kehittämiseksi. Politiikan on kannustettava puhtaan teknologian investointeihin, jotta puhdas teknologinen siirtymä saadaan tapahtumaan kaikkialla.

Teknologiateollisuuden kanta 2040 ilmastotiedonantoon

Teknologiateollisuus ry tukee komission suositusta asettaa EU:lle 90 %:n nettopäästöjen vähennystavoite vuodelle 2040.

Teknologiateollisuus ry uskoo, että Euroopan komission vuoden 2040 raportti tarjoaa hyvän ohjeistuksen tuleville vuosille. Se on kunnianhimoinen ja edellyttää kaikkien päästöjä vähentävien teknologioiden hyödyntämistä. Kun energia- ja ilmastopolitiikka toteutetaan oikein, ne eivät ainoastaan vähennä päästöjä, vaan luovat myös edellytyksiä kestävälle kasvulle sekä parantavat Euroopan energian omavaraisuutta ja toimitusvarmuutta.

Seuraava viisivuotiskausi tarjoaa mahdollisuuden uudistaa EU:n energia- ja ilmastopolitiikan keskeisiä työkaluja ja periaatteita vuosille 2031–2040. Komission viesti jatkuvuudesta on myös tärkeä: vuoden 2030 lainsäädäntöä ei avata uudelleen, mutta sen toteuttamista sen sijaan priorisoidaan.

Suomalaisen liiketoiminnan näkökulmasta kasvihuonekaasujen nettopäästöjen vähentämistavoite tulisi asettaa vähintään lineaariselle kehitysuralle vuodesta 2030 vuoteen 2050. Teknologiateollisuus korostaa, että Euroopan komission tekemien EU-tason tutkimusten lisäksi on yhtä tärkeää suorittaa vaikutusten arviointeja myös Suomen tasolla. On ratkaisevan tärkeää varmistaa, että puhdas siirtymä vahvistaa EU:n talouskasvua ja kansainvälistä kilpailukykyä.

Teknologiateollisuus korostaa päästövähennysten tärkeyttä, päästökaupan kehittämistä ja puhtaiden innovaatioiden edistämistä

- EU:n päästökauppajärjestelmän on pysyttävä EU:n ilmastopolitiikan ytimessä myös seuraavan vuosikymmenen ajan, sillä se mahdollistaa päästöjen vähentämisen kustannustehokkaalla ja ennakoitavalla tavalla koko EU-alueella.
    - Samalla on tärkeää kiinnittää huomiota hiilivuodon hallintaan ja EU-yritysten kilpailukyvyn ylläpitämiseen. Näitä näkökohtia tulisi erityisesti ottaa huomioon hiilirajamekanismin (CBAM) toteuttamisessa ja kehittämisessä sekä uusissa aloitteissa.
- Teknologianeutraalisuuden tulee pysyä ohjaavana periaatteena EU:ssa, sillä se edistää reilua kilpailua eri teknologioiden välillä.
- Panostetaan tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden rooliin päästövähennyksien saavuttamisessa
- Periaate "energiatehokkuus ensin" on hyvä ja viisaasti valittu periaate, eikä sitä tulisi heikentää esimerkiksi rajoittamalla energian käyttöä.
- Varmistetaan suotuisa investointiympäristö sekä tarvittava infrastruktuuri
- Strategian, jolla vuoden 2040 tavoite saavutetaan, tulisi keskittyä tekemään vihreästä siirtymästä liiketoimintamahdollisuus ja edistämään Euroopan teollisuuden kilpailukykyä, jotta eurooppalaisia innovaatioita ja ratkaisuja voidaan viedä myös muihin maihin. Tässä tärkeä osa on energian, raaka-aineiden ja komponenttien saatavuuden ja kilpailukyvyn ylläpitäminen globaalisti kilpailukykyisellä tasolla. Usein käyttövaihe tarjoaa suurimmat elinkaaren aikaiset hiilidioksidipäästöjen säästöt, ja juuri tässä vaiheessa eurooppalaisilla teknologiavalmistajilla on tietotaito ja asiantuntemus tehdä suuri vaikutus paitsi paikallisesti, myös globaalilla tasolla.

Tulevaisuudessa on ensisijaisen tärkeää, että EU:n jäsenvaltiot tekevät yhteistyötä ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Komission tiedonanto antaa suunnan, mutta sen toteutuminen riippuu pitkälti kansallisista toimenpiteistä.

Teknologiateollisuus toivoo EU:n 2040 ilmastotavoitteen asettamisessa huomioitavan hiilirajamekanismin vaikutukset

Hiilirajamekanismin tavoite on tehostaa hiilivuodon ehkäisyä ja edistää kansainvälistä hiilen hinnoittelua. Tähän asti EU:ssa on pyritty ehkäisemään hiilivuotoa päästöoikeuksien ilmaisjaon kautta hiilivuodolle alttiilla sektoreilla osana EU:n päästökauppajärjestelmää, josta luovutaan asteittain hiilirajamekanismin alaisilla sektoreilla mekanismin käyttöönoton myötä vuodesta

2026 alkaen. Keskeisenä tavoitteena tulisi olla päästövähennyksiä tehneiden edelläkävijäyritysten kansainvälisen kilpailukyvyn varmistaminen päästöoikeuksien ilmaisjakelun päättyessä.

Suomi on vientiriippuvainen maa. EU:n ja Suomen kilpailukyvyn säilyttäminen on tärkeää kansainvälisillä markkinoilla pärjäämisen varmistamiseksi. Siksi Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että hiilirajamekanismi, sen toimivuus ja sen mahdollinen laajentuminen uusiin sektoreihin tehtäisiin perusteellisten vaikutusarviointien pohjalta.

Euroopan komission tiedonanto teollisen hiilenhallinnan strategiasta
Teknologiateollisuus pitää teollisen hiilenhallinnan strategian tiedonantoa tervetulleena. Hiilidioksidin talteenotto, käyttö ja varastointi tulevat olemaan tärkeässä roolissa EU:n ja globaalien ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Tämän vuoksi on tärkeää kiinnittää huomiota markkinoiden kehittämiseen ja sitä tukevien puitteiden sekä mahdollistavan sääntelyn luomiseen. Suomen näkökulmasta on myös kiinnitettävä huomiota talteenotetun hiilidioksidin kuljettamisen infrastruktuuriin sekä hiilidioksidin hyötykäytön liiketoimintamahdollisuuksien kehittymiselle.

Teknologiateollisuus pitää Suomen tavoin kannatettavana sitä, että EU:lle laaditaan teollisen hiilen hallinnan strategia. Korostamme niin ikään Suomen tavoin hiilidioksidipäästöjen talteenoton, hyödyntämisen, poiston ja varastoinnin edistämisen tärkeyttä sekä eurooppalaisten että kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Myös ehdotettu vaiheittainen lähestymistapa on kannatettava ja perusteltu.

Teknologiateollisuus ry pitää erityisen tärkeinä seuraavia näkökohtia:

• Kiinnitetään huomiota hiilidioksidin talteenottoon ja hyötykäyttöön liittyvään liiketoimintamahdollisuuksien ja markkinoiden kehittämiseen sekä sitä tukevien puitteiden sekä mahdollistavan sääntelyn luomiseen.

• Lähtökohtana tulee olla teknologianeutraalisuus, joka mahdollistaa myös uusien ratkaisujen tuomisen markkinoille.

• Päästökaupan ulkopuolisten mekanismien toimivuutta sekä jäsenmaiden mahdollisuutta toimia markkinoilla on tarkoituksenmukaista tarkastella.

• On kannatettavaa, että EU:n energia- ja ilmastosäädöskehikkoon luodaan kannustin teknisille nieluille eli biogeenisen tai suoraan ilmasta talteenotetun hiilidioksidin hyödyntämiselle ja pysyvälle varastoinnille.

Lopuksi Teknologiateollisuus haluaa painottaa sitä, että Suomi on globaalistikin johtava maa sekä bioenergian hyödyntämisessä että bioenergiaratkaisujen toimittajana. Tästä lähtökohdasta on tärkeää, että Suomi vaikuttaa EU:ssa aktiivisesti siihen, että biogeenisia poistoja varten

saadaan EU-tason kannustin Suomen kannan mukaisesti. Kannustin tulisi muodostaa nykymuotoisesta päästökaupasta erillisenä, koska näillä näkymin vuoden 2040 tienoilla päästökauppa ei tarjoa riittävän pitkää näkymään investointeja ajatellen – esimerkiksi bioenergialaitosten laskennallinen käyttöikä on ainakin 30 vuotta. Kannustimen tulisi hyödyttää suoraan investoinnit tekevää yritystä eikä se saisi kannustaa off-settingiin, jotta päästövähennyksiä tehtäisiin aidosti yrityksissä.

Lisätiedot:
Annukka Saari
Johtaja, Energia ja ilmasto
annukka.saari@teknologiateollisuus.fi
p. 044-5789139